

zeka

*Zeka hayatın özünde vardır
Zeka hayatın doğal bir niteliğidir.
Tıpkı ateşin sıcak olması
Ve havanın görünmez olması
Ve suyun aşağı doğru akması gibi
Hayat da zekidir.*

İçindekiler

Önsöz

Zekâ Senin Düşündüğün Şey Değildir

Doğanın Bir Armağanı Zekâ

Kalbin Şiirselliği
Variiyin! Açıklaması

İnsanları Aptallaştıran Şey
En Güçlünün Ayakta Kalması
Verimli Olmak için Uğraşmak
Baskı Altına Almak ve Manipüle Etmek
Boyun Eğmeme. Günahı
Sadece ^mirlere ^ymak

Bir Pandora Kutusu: Zihin
Piramidin. Dışına. Atlamak

Zihinden Zihinsizliğe
Düşünceden Anlayışa
Tepkiden ^Yanıta
İnançtan ^imana
Sempatiden ^şefkate
İletişimden ^Olmaya
Efendi've ^Köle
Bilinen, Bilinmeyen, Bilinmez Olan

Kutunun Dışında: Koşullmaların Zincirini Kırarak

Farklı Türden Bir itaatsizlik
Masumiyetin Zekâsı
Canlı Olma Armağanı
Kapatma Düğmesine Keşfetmek
Basit Olmak
Kendi Jzerine Jşirmek

Semptomlar, Atlama Taşları ve Ayağa Takılan Tuğlalar Sorulara Yanıtlar

Sonsöz

Meditasyon Aracılığıyla Zekâyı Yeniden Keşfetmek

ÖNSÖZ

ZEKÂ SENİN DÜŞÜNDÜĞÜN ŞEY DEĞİLDİR

İlk olarak entelektüelliğin zekâ olmadığını çok iyi bilmelisin. Entelektüel olmak sahtedir; o zekâyâ öykünür. O gerçek değildir çünkü o senin değildir, ödünç alınmıştır. Zekâ içsel bilincin gelişmesidir. Onun

bilgiyle hiçbir alakası yoktur, onun meditasyon halinde olmakla ilgisi vardır. Zeki bir kişi geçmiş deneyimlerine dayanarak hareket etmez; o şimdiki zamanın içinde hareket eder. O tepki vermez, o yanıt verir. Bu nedenle o hiçbir zaman tahmin edilemeyendir; onun ne yapmakta olduğundan kimse hiçbir zaman emin olamaz.

Bir Katolik, bir Protestan ve bir Musevi az önce altı ay ömrü kaldığını öğrendiğini söyleyen bir arkadaşları ile konuşuyorlardı.

"Siz ne yapardınız," diye Katolik olana adam sordu, "şayet doktorunuz yaşamak için altı ayınız olduğunu söyleseydi?"

"Ah!" dedi Katolik. "Bütün mal varlığımı kiliseye bağışladım, her Pazar ayine katılırdım ve düzenli olarak benim Hail Marys'imi söylerdim."

"Ve sen?" diye sordu Protestan'a.

"Her şeyi satardım ve bir gemi ile dünya turuna çıkardım ve çok iyi vakit geçirirdim!"

"Ve sen?" diye sordu Musevi'ye. "Ben mi? Başka bir doktora giderdim."

Zekâ budur.

DOĞANIN BİR ARMAĞANI ZEKÂ

Zekâ hayatın özünde vardır. Zekâ hayatın doğal bir niteliğidir. Tıpkı ateşin sıcak olması ve havanın görünmez olması ve suyun aşağı doğru akması gibi hayat da zekidir.

Zekâ bir kazanım değildir. Sen zeki doğdun. Ağaçlar kendi tarzında zekidir, kendi hayatları için yeterli zekâları vardır. Kuşlar zekidir, hayvanlar da öyledir. Aslında dinlerin Tanrıdan kastettikleri tek şey evrenin zeki olduğu, her yerde gizlenmiş bir zekâ olduğudur.

Sadece insan aptallaşmıştır. İnsan doğanın doğal akışını tahrip etmiştir. İnsan haricinde aptallık yoktur. Sen hiç aptal diye niteleyebileceğin bir kuş gördün mü? Hiç, ahmak olarak adlandırabileceğin bir hayvan gördün mü? Hayır, bu tip şeyler sadece insanın başına gelir. Bir şeyler yanlış gitmiştir. İnsanın zekâsı tahrip edilmiş, kötüye kullanılmış, sakatlanmıştır.

Ve meditasyon bu tahribatın silinmesinden başka bir şey değildir. Şayet insan kendi başına bırakılacak olursa meditasyona ihtiyaç kalmayacaktır. Eğer din adamı ve politikacı insanın zekâsına müdahale etmezse, hiçbir meditasyona ihtiyaç kalmayacaktır. Meditasyon ilaç gibidir; önce hastalığı yaratmak zorundasın. Ondan sonra meditasyona ihtiyaç duyulur. Hastalık yoksa meditasyona gerek yoktur. Ve ilaç (medicine) ve meditasyonun (meditation) aynı kökenden gelmesi rastlantısal değildir. O ilaç gibidir.

Her çocuk zeki doğar ve çocuk doğduğu anda üzerine çullanıp onun zekâsını yok etmeye başlarız çünkü zekâ politik yapı için, toplumsal yapı için, dinsel yapı için tehlikelidir. O Papa için tehlikelidir, o din adamı için tehlikelidir, o lider için tehlikelidir. O statüko için, kurumsal olan için tehlikelidir. Zekâ doğal olarak asidir. Zekâ hiçbir köleliğe zorlanamaz. Zekâ son derece kendine güvenir, bireyseldir. Zekâ mekanik bir taklide indirgenemez.

İnsanlar karbon kağıdından kopyalara dönüştürülmek zorundadır; onların orijinalikleri yok edilmek zorundadır, aksi takdirde dünyada var olan tüm saçmalıklar mümkün olmazdı. Bir lidere ihtiyaç duyarsın çünkü en baştan aptallaştırılmış durumdasın; yoksa hiçbir lidere ihtiyaç olmazdı. Niçin birisini izleyesin? Kendi zekânı izleyeceksin. Şayet birisi bir lider haline gelmek isterse, o zaman tek bir şeyin yapılması

gerekir: Bir şekilde zekân yok edilmek zorundadır. Köklerine kadar sarsılmak zorundasın, korkutulmak zorundasın. Kendine güvenemez hale sokulmak zorundasın; bu bir zorunluluktur. Ancak o zaman lider devreye girebilir.

Eğer zeki isen, kendi problemlerini kendin çözeceksin. Zekâ tüm problemleri çözmek için yeterlidir. Aslına bakarsan hayatta yaratılan problemler ne olursa olsun, tüm bu sorunlardan daha fazla zekâyâ sahipsin. O doğa tarafından sunulmuştur, bir armağandır. Ancak hükmetmek, yönetmek isteyen hırslı insanlar vardır; hırs sahibi deliler vardır: onlar sende korku yaratırlar. Korku pas gibidir: O tüm zekâyı yok eder. Şayet birisinin zekâsını yok etmek istersen, ihtiyaç duyulan ilk şey korku yaratmaktır: Cehennem yarat ve insanların ondan korkmasını sağla. İnsanlar cehennemden korkar hale geldiğinde gidip din adamının önünde eğileceklerdir. Din adamını dinleyeceklerdir. Din adamının dediklerine kulak asmazlarsa cehennem ateşiyle yüzleşeceklerdir; normal olarak korkarlar. Kendilerini cehennem ateşinden korumak zorundalar ve din adamına ihtiyaç duyulur. Din adamı bir zorunluluk haline gelir.

İki iş ortağı olan iki adam hakkında bir şeyler duymuştum. İşleri çok kendine hastı ve ülkeyi dolaşırlardı. Ortaklardan birisi bir kasabaya gider ve insanların pencerelerine zift fırlatır ve sabaha doğru da ortadan kaybolurdu. Bir iki gün sonra diğeri gelirdi. İnsanların pencerelerinden ziftleri temizlemeyi önerirdi. Ve insanlar da elbette ödeme yapardı; ödemek zorundaydı. Onlar aynı işte ortaklardı. Birisi zararı verirdi, diğeriye onu gidermeye gelirdi.

Korku yaratılmak zorunda, hırs yaratılmak zorunda. Zekâ açgözlü değildir. Zeki bir adamın asla açgözlü olmadığını bilmek seni şaşırtacaktır. Açgözlülük zeki olmamanın parçasıdır. Yarın için biriktirirsin çünkü yarın hayatının üstesinden gelebileceğine güvenmezsin, öyle olmasa biriktirmek niye? Cimrileşirsin, açgözlü hale gelirsin çünkü yarın senin zekânın hayatla başa çıkmak için yeterli olup olmayacağını bilmiyorsun. Kim bilebilir? Zekân hakkında kendine güvenmiyorsun, o nedenle de biriktiriyorsun, açgözlü oluyorsun. Zeki bir kimse korkmaz, açgözlülük yapmaz.

Korku ve açgözlülük birlikte var olur; bu yüzden de cennet ve cehennem kol kola gider. Cehennem korkudur, cennet de açgözlülük. İnsanlarda korku yarat ve insanlarda açgözlülük yarat; onları mümkün olduğunca açgözlü yap. Onları o kadar açgözlü yap ki hayat onları tatmin edemesin, o zaman onlar din adamına ve lidere gideceklerdir. O zaman onlar içinde aptalca arzular ve ahmakça fantezilerinin yerine getirileceği gelecekteki bir hayatın hayallerini kurmaya başlayacaklardır. Şuna bir bak; mümkün olmayı istemek zeki olmamaktır.

Zeki bir kimse mümkün olanın içinde mükemmelen tatmin olmuş vaziyettedir. Muhtemel olan için çalışır; hayır, o asla imkânsız olan ve de muhtemel olmayan için çalışmaz. O hayata ve onun sınırlamalarına bakar. O bir mükemmeliyetçi değildir. Mükemmeliyetçi birisi nevrostiktir. Bir mükemmeliyetçiyse nevrostik hale geleceksin.

Mesela bir kadını seviyorsan ve ondan kesin sadakat istersen, çıldıracaksın ve o da çıldıracaktır. Bu mümkün değildir. Kesin sadakat onun başka bir erkeği aklına bile getirmeyeceği, hayalini dahi kurmayacağı anlamına gelir; bu mümkün değildir. Sen kimsin? Niçin o sana âşık oldu? Çünkü sen bir erkeksin. Eğer o sana âşık olabiliyorsa niçin başkalarını düşünmemsin? Bu olasılık açık kalır. Ve şayet yanından yürümekte olan güzel bir kişi görürse ve onda arzular kabarırsa bununla nasıl başa çıkacak? "Bu adam güzel" demek dahi arzudur; arzu içeri girmiştir. Sen bir şeye, sadece sahip olmaya, keyif almaya değer bulduğun zaman güzel dersin. Kayıtsız değilsin.

Şimdi eğer —insanların istediği gibi— kesin bir sadakat istersen, o zaman çatışma olması kaçınılmazdır ve sen şüphe içerisinde kalırsın. Ve sen şüphe içerisinde kalacaksın çünkü kendi zihnini de biliyorsun; sen başka kadınları düşünüyorsun, o yüzden kadının başka erkekleri düşünmediğine nasıl güvenebilirsin? Sen ne düşündüğünü biliyorsun o yüzden de onun da aynı şeyi düşündüğünü biliyorsun. Şimdi güvensizlik, çatışma, mutsuzluk ortaya çıkar. İmkânsız bir arzu yüzünden mümkün olan bir aşk imkânsız hale gelmiştir.

İnsanlar yapılamayacak şeyler ister. Gelecek için güvence istersin ki bu imkânsızdır. Sen gelecek için kesin bir güvence istersin. Bu garanti edilemez; bu hayatın doğasında yoktur. Zeki bir insan bunun hayatın doğasında olmadığını bilir. Gelecek açık kalır; banka bataabilir, karın birisi ile kaçabilir, kocan ölebilir,

çocukların beş para etmeyebilir. Geleceği kim bilebilir? Hasta düşebilirsin, sakat kalabilirsin. Kim geleceği bilebilir?

Gelecek için güvence istemek sürekli korku içinde kalmak demektir. Güvence olası değildir, o yüzden de güvencesizlikten korktuğunda korkun yok edilemez. Korku orada olacak titriyor olacaksın ve bu sırada şimdiki an ıskalanıyor olacak. Gelecek için güvence arzusuyla mümkün olan tek hayatı, şimdiki yok ediyorsun. Ve giderek daha çok ve daha çok sarsılacak, korkacak, ağgözlü hale geleceksin.

Bir çocuk doğar; bir çocuk çok çok açık bir olgudur. Son derece zekidir. Ancak biz onun üzerine çullanırız, onun zekâsını mahvetmeye başlarız. Onda korku yaratmaya başlarız. Sen ona eğitim de, sen ona çocuğa hayatla başa çıkma kabiliyeti vermek de. O korkusuzdur ve sen onda korku yaratıyorsun.

Ve senin okulların, kolejlerin, üniversitelerin; onların hepsi onu daha da çok aptal yapıyor. Onlar ahmakça şeyler talep ederler. Onlar ezberlenmesi gereken aptalca şeyler talep ederler ki bu şeyler çocuk ve onun doğal zekâsı için hiçbir anlam ifade etmez. Ne için? Çocuk bir anlam veremez. Ne için tüm bu şeyler kafasının içine doldurulur? Ancak üniversite der ki, kolej der ki, ev, aile, onun iyiliğini isteyenler der ki, "Doldur! Şimdi bilmiyorsun ama sonra ne için ihtiyaç duyulduğunu bileceksin."

Tarihi doldur, insanların başka insanlara yapmış olduğu saçmalıkları, tüm çılgınlıkları çalış! Ve çocuk için hiçbir şey ifade etmez. İngiltere'yi belirli bir kralın şu tarihten bu tarihe yönetmiş olması neyi değiştirir? Ancak o bu aptalca şeyleri ezberlemek zorundadır. Doğaldır ki onun zekâsı giderek daha çok ağırlaşır, sakatlanır. Giderek daha çok ve daha çok zekâsının üzerinde toz birikir. Bir kimse üniversiteden geri döndüğünde zeki değildir; üniversite işini yapmıştır. Bir kimsenin üniversiteden mezun olup da hâlâ zeki kalabilmesine çok ender rastlanır. Çok az insan üniversiteden kaçmayı, ondan sakınmayı, üniversiteyi geçtiği halde zekâsını korumayı başarabilmiştir, çok ender olmuştur bu. O seni mahvetmek için o kadar büyük bir mekanizmadır ki.

Eğitildiğin an zekânı yitirmişsindir.

Bunu göremiyor musun? Eğitilmiş insan çok aptalca davranır. Hiçbir zaman eğitim görmemiş ilkel insanlara git ve saf bir zekânın işlemekte olduğunu göreceksin.

Bir gün bir kadın bir kutuyu açmaya çalışıyordu ve bunu nasıl yapacağını bulamamıştı. O yüzden de gidip bir yemek kitabına baktı. Kitaba bakana kadar aşçı onu açmıştı bile. Geri döndüğünde şaşırıldı. Aşçıya, "Onu nasıl açtın?" diye sordu.

"Hanımefendi, okumayı bilmiyorsanız zekânınızı kullanmak zorunda kalırsınız" dedi.

Evet doğru. Okumayı bilmiyorsan zekânı kullanmak zorunda kalırsın. Başka ne yapabilirsin? Okumaya başladığın an zeki olmana gerek yoktur, kitaplar icabına bakar. (....)

Bunu hiç gözlemedin mi? Bir kimse daktilo ile yazmaya başladığında el yazısı kaybolur; o zaman onun el yazısı artık güzel olmaz. Buna ihtiyaç yoktur: daktilo gerekeni yapar. Eğer cebinde bir hesap makinesi taşıyacak olursan tüm matematiği unutacaksın; ihtiyaç yoktur. Er ya da geç herkes küçük bilgisayarlar taşıyor olacak. Bir Britannica ansiklopedisinden tüm bilgiye sahip olacaklar ve o zaman senin pek de zeki olmana ihtiyaç kalmayacak; bilgisayar ne gerekiyorsa yapacak.

İkel insanlara, eğitilmemiş insanlara, köylülere git ve ince bir zekâ bulacaksın. Evet, onlar pek de bilgili değiller, bu doğrudur. Onlar bilgiyle dolu değildir, bu doğru; ancak onlar son derece zekidir. Onların zekâsı etrafında duman olmayan bir alev gibidir.

Toplum insanoğluna —belirli amaçlar uğruna— yanlış bir şey yapmıştır. O senin köle olmanı ister, o senin her zaman korkmanı ister. O senin her zaman ağgözlü olmanı ister, o senin her zaman hırslı olmanı ister, o senin her zaman rekabetçi olmanı ister. O senin sevgi dolu olmamanı ister, o senin nefret ve öfkeyle dolu olmanı ister. O senin zayıf, taklitçi —karbon kağıdından kopyalar olarak— kalmanı ister. O senin orijinal ve özgün ve asi olmanı istemez, hayır. Bu nedenle senin zekân yok edilmiştir.

Meditasyon sadece toplumun yapmış olduğunu silmek için gereklidir. Meditasyon negatiftir: O basitçe zararı yok eder, hastalığı ortadan kaldırır. Ve bir kez hastalık gittiğinde senin esenliğin kendi kendine ortaya çıkar.

Geçen yüzyılda bu çok ileri gitti: Evrensel eğitim tam bir felaketti. Ve unutma ben eğitime karşı değilim, ben bu eğitime karşıyım. Senin zekânın keskinleşmesine yardımcı olabilecek, onu yok etmeyecek; onu gereksiz bilgi ile doldurmaktansa onun daha taze ve genç olup daha çok ışıldamasına yardımcı olabilecek farklı bir eğitim olasılığı mevcuttur.

Bu eğitim sana sadece ezberleme yetisi sağlar. O eğitim sana daha çok netlik sağlayacak. Bu eğitim senin yaratıcılığını yok eder. O eğitim senin daha çok yaratıcı olmana yardımcı olacak.

Örneğin, benim dünyada olmasını istediğim eğitim çocuğun tek tip cevap vermesini gerektirmeyecek. O tekrarı, ezberi desteklemeyecek. Uydurulan cevap kopya edilen cevap kadar doğru olmasa da, eski bir probleme yeni bir cevap getiren çocuğu yine de takdir edecek. Mutlaka çocuğun cevabı Sokrat'ın cevabı kadar doğru olmayacaktır; doğal olarak küçük bir çocuğun cevabı Albert Einstein'inki kadar kesin olmayacaktır. Fakat çocuğun cevabının Albert Einstein'inki kadar doğru olmasını istemek aptalcadır. Şayet çocuk yaratıcı ise o doğru yönde hareket ediyor; bir gün çocuk bir Albert Einstein olacaktır. Eğer o doğal olarak yeni bir şey yaratmaya çalışıyorsa, sınırları olacaktır ama onun sırf yeni bir şey yaratma çabası takdir edilmeli, onurlandırılmalıdır.

Eğitim rekabetçi olmamalıdır. İnsanlar birbirlerini yargılamamalıdır. Rekabetçilik, çok saldırgan ve yok edicidir. Birisi matematikte iyi değil ve sen onu sıradan olarak adlandırıyorsun. Ve o marangozlukta iyi olabilir ama hiç kimse buna bakmaz. Birisi edebiyatta iyi değildir ve sen onu aptal olarak adlandırırsın; ve o müzikte dansta iyi olacaktır.

Gerçek bir eğitim, insanların, içinde tamamen canlı olabilecekleri kendi hayatlarını bulmalarına yardım edecek. Şayet bir çocuk bir marangoz olmak için doğduysa, o halde onun yapacağı doğru şey budur. Ona başka herhangi bir şey dayatacak kimse olmamalıdır. Bu dünya, şayet bir çocuğun kendisi olmasına izin verilir, her yönden destek olunur, yardım edilirse ve hiç kimse karışmazsa muhteşem, zeki bir dünya haline gelebilir. Aslında, çocuğa kimse müdahale etmez. Şayet bir çocuk dansçı olmak isterse bu iyi bir şeydir; dansçılara ihtiyaç vardır. Dünyada çok fazla dansa ihtiyaç vardır. Çocuk bir şair olmak isterse iyidir. Pek çok şiire ihtiyaç vardır; asla yeterli değildir. Şayet çocuk bir marangoz ya da bir balıkçı olmak isterse bu son derece iyi bir şeydir. Bir başkan ya da başbakan olmaya ihtiyaç yoktur. Aslında çok daha az insan bu tip hedeflerle ilgileyecek; bu bir kutsanmışlık olacak.

Şu an her şey alt-üst olmuş durumda. Marangoz olmak isteyen kişi bir doktor olmuştur; doktor olmak isteyen birisi marangoz olmuştur. Herkes başka birisinin yerinde, o yüzden de bu kadar aptallık var. Herkes başkasının işini yapıyor. Bunu bir kez görmeye başladın mı insanların neden aptalca davrandıklarını anlayacaksın.

Hindistan'da bizler çok derin meditasyon yapmaktayız ve bir sözcük bulduk: *Swadharma*, kendi doğan. Bu geleceğin dünyası için en muhteşem ipucunu taşır. Krishna, *Swadharma nadharum shreyah*; "kendi doğanın içinde, kendi doğanı izleyerek ölmek iyidir" demiştir. *Per dharmo bavaha baha*; "başka birisinin doğası çok tehlikelidir." Bir taklitçi haline gelme.

Sırf kendin ol.

Bili her zaman geyik avına çıkmak istemişti, o nedenle de yeterli parayı biriktirdi ve kuzey ormanlarına gitti. Orada gerekli ekipmanlarla donandı. Ve dükkân sahibi ona memleketin en iyi geyik çağıranı Pierre'i, kiralamasını önerdi.

"Bu doğru," dedi dükkân sahibi, "Pierre pahalıdır ama onun çağırışında hiçbir geyiğin dayanamadığı seksi bir nitelik vardır."

"Bu nasıl oluyor?" diye sordu Bill.

"Hmm, Pierre 300 km ötedeki bir geyiği görünce ellerini ağzına kapatıp ilk çağırıyor. Geyik bunu duyduğunda arzu ile heyecanlanacak ve 200 km yaklaşacak. O zaman Pierre biraz daha cilde katarak yeniden çağırarak ve geyik yüz kilometrelik mesafeye meraklı bir heyecan ile gelecek. Bu sefer Pierre, şehvetle kabarmış arzularıyla onu size yirmi beş metre mesafeye kadar getirecek olan çağırısına gerçekten seksi bir davet ekleyip biraz da uzatacak. İşte dostum, bu an sizin nişan alıp ateş etmeniz gereken andır."

"Varsayalım ıskaladım?" diye merak etti Bill.

"Oh, bu çok berbat bir şey olurdu!" dedi diğeri.

"Ama niye?" diye sordu Bill.

"Çünkü o zaman zavallı Pierre çiftleşmiş olur."

İşte insanın başına gelmiş olan da budur; taklit etmek, taklit etmek. İnsan kendi gerçeğinin vizyonunu tamamen unutmuştur. Zen insanları der ki: Orijinal yüzünü ara. Kendine has olanın ne olduğunu bul. Sen kimsin? Kim olduğunu bilmezsen her zaman bir kazaya uğrayacaksın; her zaman. Hayatın uzun bir kazalar silsilesi olacak ve her ne olursa olsun hiçbir zaman tatmin edici olmayacak. Tatminsizlik hayatının yegâne tadı olacak.

Bunu etrafında görebilirsin. Niçin bu kadar çok insan böylesine donuk, sıkıntılı bir şekilde gün dolduruyor gibi görünür? Yerine koyamayacakları son derece değerli zaman geçiyor ve sanki ölümü beklemiş gibi büyük bir yavanlıkla geçiyor. Bunca insana ne oldu böyle? Neden ağaçları gibi bir tazeliğe sahip değiller? Niçin insanlar kuşların sahip olduğu şarkıların aynısına sahip değil? İnsanoğluna ne oldu? Tek bir şey olmuştur: İnsan taklit etmektedir. İnsan başka birisi olmaya çalışmaktadır. Kimse yuvasında değil. Herkes başkasının kapısını çalmakta; o yüzden ki tatminsizlik, yavanlık, sıkıntı, keder var.

Zeki bir insan bedeli ne olursa olsun sadece kendisi olmaya çalışacaktır. Zeki bir insan asla kopyalamayacaktır, asla taklit etmeyecektir. Asla tekrar etmeyecektir. Zeki bir kişi sırf kendi içsel çağırısını dinleyecektir. Risk ne olursa olsun kendi varlığını dinleyecek ve onun gerektirdiği gibi hareket edecektir.

Risk vardır! Başkalarını taklit ettiğinde daha az risk vardır. Kimseyi kopyalamadığında yalnız kalırsın; risk vardır! Ancak hayat sadece tehlike ile yaşayanların başına gelir. Hayat yalnızca maceracı, cesur, neredeyse çılgın olanların başına gelir; hayat sadece onların başına gelir. Hayat kayıtsız insanların başına gelmez.

Zekâ kendi varlığına güvenmek demektir. Zekâ maceradır, heyecandır, coşkudur. Zekâ şu anı yaşamaktır, geleceğin peşinden koşmak değildir. Zekâ geçmişi düşünmek değildir, geleceği umursamak değildir; artık geçmiş yoktur gelecekse henüz gelmemiştir. Zekâ mevcut olan şimdiki anı en üst seviyede kullanmaktır. Gelecek onun içinden çıkacaktır. Şayet şu an zevkle ve coşku ile yaşanmışsa, gelecek olan an da onun içerisinden çıkacaktır. Doğal olarak daha fazla coşku getirecek ama onun için endişelenmeye hiç gerek yok. Şayet benim bu günüm altından ise yarınım daha da altın olacak. O nereden gelecektir? O bugünden yeşerecektir.

Şayet bu hayat bir kutsama olmuşsa, gelecek hayatım daha da yüksek bir kutsama olacaktır. O nereden gelecektir? O benim içimden, benim yaşamış deneyimlerimden yeşerecektir. O halde zeki bir insan cehennem ve geçmişle ilgilenmez, ölümden sonraki yaşamla ilgilenmez, hatta Tanrı ile de ilgilenmez, ruh ile ilgilenmez. Zeki bir insan basitçe zeki bir şekilde yaşar ve Tanrı ve ruh ve cennet ve Nirvana hepsi doğal olarak meydana gelir.

Sen inançlarınla yaşıyorsun; inanç aptallıktır. Bilerek yaşa; bilmek zekâdır. Ve zekâ ise meditasyondur.

Aptal insanlar da meditasyon yapar ancak onlar kesinlikle aptalca bir şekilde meditasyon yapar. Onlar her Pazar bir saatliğine kiliseye gitmeleri gerektiğini düşünürler; bu bir saatin dine adanması gerekir. Bu din ile akıllıca olmayan bir şekilde ilişki kurmaktır. Kilisenin bununla ne alakası var? Senin gerçek hayatın bu altı

günün içerisinde. Pazar günü senin gerçek günün değil. Altı gün boyunca dindar olmayan bir şekilde yaşayacaksın ve sonra da kiliseye sadece bir iki saatliğine mi gideceksin? Sen kimi kandırmaya çalışıyorsun? Tanrı'yı senin inançlı biri olduğuna inandırmaya çalışmak...

Yahut biraz daha çok çalışkansen o zaman her gün sabahları yirmi dakika, akşamları yirmi dakika transandantal meditasyon yaparsın. Gözler kapalı oturur ve bir mantrayı aptal bir şekilde —Om, Om, Om— diye tekrar edersin. Hatta bu, zihni daha çok donuklaştırır. Bir mantrayı mekanik bir şekilde tekrar etmek senin zekânı azaltacaktır. O sana zekâ vermez, o ninni gibidir.

Yüzlerce asırdır anneler bunu bilir. Ne zaman bir çocuk huzursuzsa ve uyumak istemezse anne gelir ve bir ninni söyler. Çocuk sıkılır ve çocuk kaçamaz. Nereye gidebilir ki? Anne onu yatakta tutuyor. Tek kaçış uykudur. O nedenle uykuya dalar; basitçe teslim olur. Der ki, "Şimdi uyanık olmak çok aptalca çünkü annem çok sıkıcı bir şey yapıyor, tek bir satırı tekrar edip duruyor."

Çocuklar uykuya dalmadığında annelerin ve büyükannelerin çocuklara anlattığı öyküler vardır. Bu öykülere bakacak olursan sürekli tekrar eden belirli bir kalıp olduğunu göreceksin. Daha geçen gün, tam o an canı uyumak istemediği için uyumayan küçük bir çocuğa büyükannesi tarafından anlatılmış bir öyküyü okuyordum. Onun zekâsı mükemmelen uyanık olduğunu söylüyor ama büyükanne onu zorluyor. Kadının yapacak işleri var; çocuk önemli değil.

Çocukların kafası çok karışıktır, her şey çok saçma görünür. Onlar sabah uyumak istediklerinde herkes onları uyandırmaya çalışır. Onlar uyumak istemediğinde ise herkes onları uyumaya zorlar. Kafaları çok karışır. Bu insanların nesi var? Uyku geldiğinde iyidir; zekâ budur. Gelmiyorsa uyanık kalmak son derece iyidir.

Şimdi bu büyükanne bir hikâye anlatıyor. Başlangıçta çocuk ilgili halde kalır ama yavaş yavaş... Hangi zeki çocuk olursa olsun sıkılacaktır, yalnızca aptal çocuk sıkılmayacaktır.

Öykü şudur:

Bir adam uyuyakalır ve rüyasında çok büyük bir sarayın önünde durduğunu görür. Ve bu sarayda bin bir tane oda vardır. O bir odadan diğerine gider —bin tane oda— sonra en son odaya ulaşır. Ve orada güzel bir yatak vardır, yatağın üzerine düşüverir, uykuya dalar ve rüyasında... bin bir tane odası olan büyük bir sarayın kapısında durduğunu görür. O zaman adam bin tane odanın içine girer en sonunda bin birinci odaya ulaşır. Yine orada güzel bir yatak vardır ve adam uykuya dalar... ve bir sarayın önünde durduğunu rüyasında görür... Bu böyle sürer gider!

Şimdi bir çocuk ne kadar süre ile uyanık kalabilir? Sırf sıkıntıdan çocuk uykuya dalar. O der ki, "Artık bitsin!"

Bir mantra da aynı şeyi yapar. "Ram, Ram... Om, Om... Allah, Allah" ya da herhangi bir şeyi tekrarlıyorsun. Tekrar eder durursun, tekrar eder durursun. Artık iki iş yapıyorsun: hem büyükannenin hem de çocuğun işini. Senin zekân çocuğunki gibi ve senin mantrayı öğrenmen ise büyükanneninki gibi. Çocuk seni durdurmaya çalışır, başka şeylerle ilgilenmeye başlar, güzel şeyleri; güzel kadınları, güzel manzaraları düşünür. Ama sen onu suçüstü yakalarsın ve tekrar "Om, Om, Om" a geri getirirsin. Yavaşça ve yavaşça içindeki çocuk mücadele etmenin anlamsız olduğunu hissetmeye başlar; içindeki çocuk uykuya dalar.

Evet, mantra sana belirli bir uyku verir: o kendi kendine hipnoz yaptığın bir uykudur. Şayet uyku senin için zor ise bunda yanlış bir şey yoktur. Şayet uykusuzluk çekiyorsan bu iyidir. Ancak bunun maneviyatla hiçbir alakası yoktur; bu son derece zeki olmayan bir meditasyon yöntemidir.

O halde zekice meditasyon yapma yöntemi nedir? Zekice olan yöntem yaptığın her şeye zekâ katmaktır. Yürüyorsun, zekice, farkındalıkla yürü. Bir şey yiyorsun, zekice, farkındalıkla ye. Hiç zeki bir şekilde yediğini hatırlıyor musun? Hiç yediğin şey hakkında düşündün mü? Besleyici mi? Onun besin değeri var mı yoksa kendini hiç beslemeden dolduruyor musun?

Hiç yaptığın şeyleri izledin mi? Sürekli sigara içiyorsun. O zaman zekâya ihtiyaç vardır; ne yapıyorsun? Sadece dumanı içine çekiyor ve dışarı atıyorsun ve aynı zamanda ciğerlerini mahvediyorsun. Ve gerçekten ne yapıyorsun? Paranı boşa harcıyorsun, sağlığını boşa harcıyorsun. Sigara içerken, yemek yerken zekâ kat. Erkeğinle ya da kadınınla sevişmeye gittiğinde zekâ götür. Ne yapıyorsun? Gerçekten hiç sevgin var mı? Bazen sadece alışkanlıktan sevişirsin. O zaman o çirkindir, ahlaksızcadır. Sevgi son derece bilinçli olmak zorundadır, ancak o zaman o bir duaya dönüşür.

Kadınınla sevişiyorken tam olarak ne yapıyorsun? Kadının bedenini senin için çok fazla hale gelen enerjiyi dışarı atmak için mi kullanıyorsun? Yoksa kadına saygı gösteriyor, seviyor musun, bu kadına hürmet ediyor musun?

Ben bunu görmüyorum. Kocalar karılarına saygı duymuyor, onları kullanıyorlar. Kadınlar kocalarını kullanıyor, onlara saygı duymuyorlar. Eğer hürmet sevginin içinden yeşermiyorsa o zaman bir yerlerde zekâ eksik demektir. Böyle olmadığında diğerine çok derinden şükran duyacaksın ve sevişmen çok muhteşem bir meditasyona dönüşecek.

Her ne yapıyorsan onun içine zekânın niteliklerini kat. Zeki bir şekilde yap: meditasyon budur. Zekâ hayatının her yerine yayılmak zorunda. Bu Pazar gününe ait bir şey değil ve onu yirmi dakikalığına yapıp sonra da unutamazsın. Zekâ tıpkı nefes alıp vermek gibi olmalı. Her ne yapıyorsan —küçük, büyük, yerleri temizlemek, her ne ise— zeki bir şekilde ya da aptalca yapılabilir. Ve biliyorsun ki onu zeki bir şekilde yapmadığında hiç keyif yoktur; bir görev yerine getiriyorsun, bir şekilde onun ağırlığını taşıyorsun.

Bir gün bir kilise okulunun dokuzuncu kızlar sınıfında tüm sınıf Hıristiyan sevgisini ve bunun onlar için hayatlarında ne anlama geldiğini işliyorlardı. En sonunda Hıristiyan sevgisinin, "hoşlanmadığın birisi için sevilecek şeyler yapmak" anlamına geldiğinde karar kıldılar. Çocuklar son derece zekidir. Onların vardığı sonuç mükemmel bir şekilde doğrudur. Sonuçta Hıristiyan sevgisinin, "hoşlanmadığın birisi için sevilecek şeyler yapmak" anlamına geldiğine karar verdiler.

Öğretmen hafta boyunca bu kavramı test etmelerinin iyi olabileceğini öğütledi. Sonraki hafta geri döndüklerinde öğretmen neler olduğunu anlatmalarını istedi. Bir kız elini kaldırıp "Ben bir şey yaptım" dedi.

Öğretmen, "Harika! Ne yaptın?" diye sordu.

"Hımm," dedi kız, "matematik dersimde şu iğrenç kız var..."

"İğrenç...?"

"Evet biliyorsunuz... iğrenç. Onun üç tane başı var ve onun tüm parmakları baş parmak ve onun üç tane sol ayağı var ve ne zaman okulun koridorlarına inse herkes, 'yine şu iğrenç kız geldi' der. Onun hiç arkadaşı yok ve kimse onu partiye davet etmiyor ve biliyorsunuz işte o iğrenç."

Öğretmen, "Galiba ne demek istediğini biliyorum. Peki sen ne yaptın?"

"Hmm, Bu iğrenç kız benim matematik dersimdeydi ve çok zorda kalmış gibiydi. Ben matematikte oldukça iyiyim o yüzden de ona ödevinde yardım etmeyi önerdim."

"Harika," dedi öğretmen. "E sonra ne oldu?"

"Şey, ona yardım ettim ve çok eğlenceli idi ve o bana nasıl teşekkür edeceğini bilemedi ama şimdi de ondan kurtulamıyorum!"

Eğer bir şeyi sırf görev için yapıyorsan —sevmiyorsan ve sadece görev olarak yapıyorsan— er ya da geç yakalanacaksın ve ondan kurtulmakta zorluk çekeceksin. Sadece yirmi dört saat boyunca bir gününü izle, sana zevk vermeyen, seni geliştirmeyen kaç tane şey yapıyorsun, aslında onlardan kurtulmak istiyorsun. Eğer hayatında gerçekten kurtulmak istediğin çok fazla şey yapıyorsan aptalca yaşıyorsun demektir.

Zeki bir insan hayatını doğallığın, sevginin, coşkunun şiirselliğine sahip olacak şekilde düzenler. Bu senin hayatın ve eğer kendine karşı yeterince nazik değilsen sana kim nazik davranacak? Şayet hayatını mahvediyorsan bundan kimse sorumlu değildir.

Ben sana kendine karşı sorumlu olmayı öğretiyorum; bu senin en öncelikli sorumluluğundur. Her şey ondan sonra gelir. Sen kendi dünyanın, kendi varoluşunun tam merkezisin. O yüzden zeki ol. Zekânın niteliklerini taşı. Ve sen zeki hale geldikçe hayatına daha çok zekâ taşıma kapasiten de yükselecek. Her bir an zekâ ile o kadar ışık saçabilir ki... Hiçbir dine ihtiyaç yok, meditasyona ihtiyaç yok, kiliseye gitmeye ihtiyaç yok, tapınağa gitmeye ihtiyaç yok, fazladan hiçbir şeye ihtiyaç yok. Hayat doğası gereği zekidir. Sadece bütün olarak, uyum içerisinde, farkındalıkla yaşa ve diğer her şey güzel bir şekilde onu takip eder. Kutlama halindeki bir hayat zekânın ışıltısının peşinden gider.

KALBİN ŞİİRSELLİĞİ

Kafanın zekâsına zekâ bile denemez; o bilgili olmaktır. Kalbin zekâsı ise zekâdır, mevcut olan yegâne zekâdır. Kafa yalnızca bir toplayıcıdır. O her zaman eskidir, o asla yeni değildir, hiçbir zaman orijinal değildir. O belirli amaçlar için iyidir: Dosyalamak için mükemmeldir! Ve hayatta kişi buna gereksinim duyar; pek çok şeyin hatırlanması mecburidir. Zihin, kafa biyolojik bir bilgisayardır. Ona bilgi yüklemeye de devam edebilirsin ve ne zaman ihtiyaç duyarsan onu oradan çıkarabilirsin. O matematik için, hesap yapmak için iyidir, günü birlik hayat, ticaret hayatı için iyidir. Ama şayet bunun hayatın tümü olduğunu düşünüyorsan aptal olarak kalacaksın. Hiçbir zaman hissetmenin güzelliğini ve kalbin lütuflarını bilemeyeceksin. Sadece kalp aracılığıyla hayat bulan zarafeti, kalp aracılığıyla gelen Tanrısalılığı bilmeyeceksin. Asla duayı bilmeyeceksin, asla şiirselliği bilmeyeceksin, asla sevgiyi bilmeyeceksin.

Kalbin zekâsı hayatında şiirselliği yaratır, adımlarına bir dans bahşeder, hayatını bir keyfe, bir kutlamaya, bir kahkahaya, bir şenliğe dönüştürür. Sana espri anlayışı verir. O sana sevme ve paylaşma kapasitesi verir. Gerçek hayat budur. Kafadan yaşanan hayat mekanik bir hayattır. Bir robota dönüşürsün; belki çok verimli olursun. Robotlar çok yararlıdır. Makineler, insandan daha verimlidir. Kafanla çok daha fazla kazanırsın ama daha çok yaşamazsın. Belki daha yüksek bir yaşam standardın olur ama hiç hayatın olmayacak.

Hayat kalbe aittir. Hayat sadece kalbin içinden yeşerir. Sevginin yeşerdiği, hayatın yeşerdiği, ruhun yeşerdiği toprak kalbe aittir. Güzel olan her şey, gerçekten değerli olan her şey, anlamlı, önemli olan her şey kalpten gelir. Kalp senin tam merkezindir, kafa ise sadece senin çeperindir. Kafada yaşamak merkezin hazinelerinin ve güzelliklerinin hiç farkına varmadan çeperde yaşamaktır. Çeperde yaşamak aptallıktır.

Kafada yaşamak ahmaklıktır. Kalpte yaşayıp ne zaman gerekirse kafayı kullanmak zekâ ister. Fakat merkez, efendi varlığının tam merkezindedir.

Efendi kalptir ve kafa ise sadece bir hizmetkârdır; zekâ budur. Kafa efendi haline gelip kalbi tamamen unuttuğu zaman ise bu aptallıktır.

Bunu seçmek sana kalmıştır. Unutma kafa bir köle olarak çok güzel bir köledir, çok faydalıdır. Fakat efendi olarak tehlikeli bir efendidir ve bütün hayatını mahvedecek, tüm hayatını zehirleyecektir. Çevrene bir bak! İnsanların yaşamları kesinlikle zehirlenmiştir, kafa tarafından zehirlenmiştir. Onlar hissedemez, onlar artık duyarlı değil, onları hiçbir şey heyecanlandırmaz. Güneş doğar ama onların içinde hiçbir şey doğmaz; onlar güneşe boş gözlerle bakar. Gökyüzü yıldızlarla dolar —mucize, gizem!— ama kalplerinde hiçbir şey kıpırdamaz, hiçbir şarkı yükselmez. Kuşlar şarkı söyler; insan şarkı söylemeyi unutmuştur. Bulutlar gökyüzüne gelir ve tavus kuşları dans eder ve insan dans etmeyi bilmez. O sakatlanmıştır, bir sakat haline gelmiştir. Ağaçlar çiçek açar ve insan ise düşünür hiç hissetmez ve hissetmeden çiçek açmak mümkün değildir.

Hayatını başka bir açıdan izle, gözlemlerle, yakından bak. Sana hiç kimse yardım etmeyecek. Başkalarına çok uzun zamandır güveniyorsun; bu nedenle aptallaştın. Şimdi özen göster; bu senin kendi sorumluluğun. Hayatında ne yapıyor olduğuna derin bir şekilde ve nüfuz ederek bakmalısın, bunu kendine borçlusun. Kalbinde hiç şiirsellik var mı? Eğer yoksa o zaman vakit kaybetme. Kalbine şiir dokuması ve örmesi için yardımcı ol. Hayatında hiç romantizm var mı yok mu? Eğer yoksa sen şimdiden kendi mezarındasın.

Dışına çık! Bırak hayat içinde romantik bir şeye, macera gibi bir şeye sahip olsun. Keşfet! Milyonlarca güzellik ve ihtişam seni bekliyor. Sen asla hayatın tapınağının içine girmeden sürekli olarak etrafında dolaşır dolaşır duruyorsun. Kapı kalptir.

Gerçek zekâ kalbe aittir. O entelektüel değildir, o duygusaldır. O düşünmek gibi değildir, o hissetmek gibidir. O mantık değildir o aşktır.

Sevgi yalnızca zekâsını sürekli keskinleştiren kişiler için mevcuttur. Sevgi sıradan olan için değildir... sevgi zeki olmayanlara göre değildir. Zeki olmayan kişi çok büyük bir entelektüel olabilir. Aslında zeki olmayan insanlar entelektüel olmaya çalışır; bu onların zeki olmadıklarını saklamalarının bir yoludur. Sevgi entelektüellere göre değildir. Sevgi tamamıyla farklı türden bir yeteneğe ihtiyaç duyar; yetenekli bir kalbe, yetenekli bir kafaya değil.

Sevginin kendi zekâsı vardır, onun kendine göre görme, algılama yöntemi vardır, kendine özgü bir hayatı anlama yöntemi vardır, varoluşun gizemini anlamının kendine has bir yolu vardır. Şair ona bir filozoftan çok daha yakındır. Ve mistik ise tam olarak tapınağın içindedir. Şair merdivenlerdedir, filozof ise tam dışarıdadır. En iyi ihtimalle bahçe içindeki yola yaklaşabilir. Ama asla merdivenlere değil. O sürekli olarak etrafta dolandır durur. O devamlı tapınağın etrafında, tapınağın dış duvarları hakkında çalışmalar yaparak dolandır durur ve öylesine mest olur ki dış duvarların gerçek tapınak olmadığını ve ilahi olanın içerde olduğunu tamamen unuttur.

Şair kapıya ulaşır ama kapı o kadar güzeldir ki o hipnotize olur. O vardığını düşünür; daha fazla ne olabilir ki? Filozof ise içerde ne olduğunu tahmin etmenin içinde kaybolur. O asla oraya gitmez, o basitçe düşünür, felsefe yapar. Şair gizemin içine sızmaya çalışır ama kapıya yakın bir yerde oltaya takılır. Mistik ise tapınağın en merkezindeki kutsal odanın içine girer.

Yöntem sevgidir ve yöntem sevgi dolu zekâdır. Sevgi ve zekâ bir araya geldiğinde bir insan için mümkün olan her şeyin gerçek olabileceği bir alan yaratırsın. Sevgi dolu bir zekâ senin ihtiyaç duyduğun şeydir. Tek başına zekâ entelektüel hale gelir, tek başına sevgi ise aşırı duygusalığa dönüşür ama sevgi dolu bir zekâ asla entelektüelliğe ya da aşırı duygusalığa dönüşmez. O sana yeni türden bir bütünlük yeni bir kristalleşme sağlar.

VARLIĞIN AÇIK OLMASI

Zekâ varlığın açık olmasından başka bir şey değildir -önyargı olmadan görebilme kapasitesidir, araya girmeden dinleme kapasitesidir, varsayımlara dayanmadan bir şeyleri yaşayabilme kapasitesidir— zekâ budur. Zekâ varlığın açık olma halidir.

Bu yüzden o entelektüellikle taban tabana zıttır. Entelektüellik zekânın tam zıddıdır. Entelektüel kişi sürekli olarak ön yargılar, bilgi, apriori inançlar taşır. O dinleyemez; sen bir şey söylemeden önce, o çoktan sonuca varmıştır. Sen ne söylersen söyle onun kafasında o kadar çok düşüncenin içinden geçmesi gerekir ki ona ulaştığı zaman tamamen başka bir şey halini alır. Onda çok büyük bir çarpıtma gerçekleşir ve o çok kapalıdır, neredeyse sağır ve kördür. Tüm uzmanlar, bilgili insanlar kördür.

Bir fili görmeye giden beş kör adamın hikayesini biliyor musun?